

EDITURA DE VEST

Material realizat de:

**COLEGIUL NAȚIONAL AL ASISTENȚILOR
DIN RAMÂNIA**
Comisia de cercetare în asistență socială

Data publicării: mai 2015

ISBN 978-973-36-0643-7

Profilul asitenților sociali din România Florin Lazăr

**COLEGIUL NAȚIONAL AL
ASISTENȚILOR SOCIALI DIN ROMÂNIA**

Comisia de cercetare în asistență socială

Profilul asistenților sociali din România

Florin Lazăr

EDITURA DE VEST

Florin Lazăr

**PROFILUL ASISTENȚILOR
SOCIALI DIN ROMÂNIA**

ISBN 978-973-36-0643-7

© – 2015 – EDITURA DE VEST – TIMIȘOARA

P-ța Sf. Gheorghe nr. 1, ROMÂNIA

2
Profilul asistenților sociali din România

Florin Lazăr

**PROFILUL
ASISTENȚILOR SOCIALI
DIN ROMÂNIA**

**Editura de Vest
2015**

ISBN 978-973-36-0643-7

Redactor: Ion Ilin
Tehnoredactare: Alina Băluțescu
Apărut: mai 2015

Cuprins

Lista figurilor	6
Introducere	7
Contextul național al asistenței sociale	7
Cadrul teoretic al cercetărilor asupra asistenților sociali.....	9
Metodologia cercetării.....	11
Rezultate	16
Distribuția pe grupe de vârstă.....	16
Distribuția în funcție de gen	17
Distribuția pe județe.....	19
Distribuția în funcție de treapta de competență.....	19
Distribuția în funcție de tipul de loc de muncă.....	21
Distribuția în funcție de domeniul în care lucrează	22
Funcții deținute de asistenții sociali.....	26
Distribuția în funcție de cea mai recentă universitate absolvită	27
Domeniul de studii cel mai recent.....	28
Concluzii și recomandări.....	29
Principalele rezultate și interpretarea acestora	29
Propuneri și recomandări.....	35
Bibliografie	39

Lista figurilor

Fig. 1 Distribuția pe grupe vârstă a asistenților sociali.....	16
Fig. 2 Distribuția în funcție de gen a asistenților sociali.....	17
Fig. 3 Distribuția pe județe a asistenților sociali din România	18
Fig. 4 Distribuția asistenților sociali în funcție de treapta de competență	20
Fig. 5 Distribuția numărului de asistenți sociali pe trepte de competență și sex.....	20
Fig. 6 Distribuția asistenților sociali după tipul de loc de muncă (N=3955)	21
Fig. 7 Distribuția numărului de asistenți sociali pe treptele de competență și tipuri de locuri de muncă ocupate	22
Fig. 8 Distribuția numărului de asistenți sociali pe domenii ale practicii.....	23
Fig. 9 Distribuția asistenților sociali pe domenii și sexe	25
Fig. 10 Funcții ocupate de asistenții sociali	26
Fig. 11 Distribuția asistenților sociali în funcție de cea mai recentă instituție de învățământ superior absolvită.	27
Fig. 12 Domeniul de specializare al celei mai recente forme de educație absolvite	28

Introducere

Contextul național al asistenței sociale

Asistența socială din România are o tradiție îndelungată, primele forme de asistare a persoanelor defavorizate fiind menționate încă de la finalul secolului al XIII-lea (Livadă-Cadeschi, 2001, 2002). Acestea sunt legate în principal de biserică și de inițiativele caritabile domnești (Buzducea, 2009). Crearea unui sistem de asistență socială instituționalizat se produce între finalul secolului al XVIII-lea și primul război mondial (Lambriu, 2002). Perioada de dezvoltare a asistenței sociale din România cunoaște apogeul între cele două războaie mondiale prin crearea Școlii Superioare de Asistență Socială ”Principesa Ileana”, în 1929, la nivel universitar. După perioada regimului comunist, când asistența socială a fost practic desființată, preocuparea pentru formarea în asistență socială și pentru profesie au revenit odată cu schimbarea regimului politic, în decembrie 1989. Deși formarea profesională a asistenților sociali se realizează în România de peste 85 de ani, perioada comunistă în care aceasta nu a fost posibilă, ne face să considerăm profesia de asistent social relativ tânără. Ultimii 25 de ani au însemnat o perioadă de reconstruire și consolidare a profesiei.

Printre provocările asistenței sociale din România din această perioadă se numără (Arpinte, 2006; Buzducea, 2009; Zamfir, 2006; MMFPSPV & Sera România, 2013; MMFPSPV, 2014):

- Resurse umane și materiale insuficiente,
- Disparitățile urban-rural, regionale, de ritm de dezvoltare a diferitelor domenii,
- Slaba coordonare a unor măsuri de asistență socială,

- Salariile mici ale angajaților din sistemul de asistență socială,
- Slaba dezvoltare a asistenței sociale la nivel rural, și mai general la nivel local,
- Accentul pus pe intervențiile în situațiile problematice și mai puțin pentru prevenirea apariției/cronicizării unor probleme sociale,
- Prezența în sistemul de asistență socială (pe posturi ce presupun calificare specializată) a unor persoane necalificate în domeniu,
- Nerespectarea standardelor de calitate în ceea ce privește numărul de cazuri pentru personalul care lucrează în serviciile sociale (supraîncărcarea),
- Preponderența acordării de beneficii în bani față de acordarea de servicii sociale.

Dacă primele facultăți de asistență socială au apărut încă din 1990, prima lege a asistenței sociale a apărut abia în 2001 (legea 705/2001), iar reglementarea statutului profesional al asistenților sociali în 2004 (legea 466/2004). Din anul 2005 funcționează Colegiul Național al Asistenților Sociali (CNAS) ca autoritate ce reglementează profesia și practica în domeniul asistenței sociale (cf. legii 466/2004). În majoritatea țărilor dezvoltate există organisme de reglementare a profesiei, asociații profesionale ale asistenților sociali (NASW, Canadian Association of Social Workers, Social Care Concil în UK, Ordinul Asistenților Sociali în Italia etc.).

Astfel, singura sursă de date agregate cu privire la asistenții sociali din România este CNAS, respectiv Registrul Național al Asistenților Sociali din România (RNASR). În unele țări (ex. SUA, Australia) informațiile despre numărul de asistenți sociali sunt incluse în datele de recensământ, în timp ce în altele există un registru al asistenților sociali (ex. Italia, este Ordinul asistenților sociali), precum și date centralizate cu privire la numărul de absolvenți (ex. Italia).

Având în vedere perioada de reconstrucție a asistenței sociale din România care nu este finalizată complet, un astfel de profil este necesar pentru identitatea profesională și pentru imaginea acesteia. În plus, realizarea de cercetări pe teme relevante pentru profesie este foarte rară și de mică amploare în România. O astfel de cercetare poate contribui la:

- O mai bună cunoaștere a domeniului asistenței sociale;
- Identificarea domeniilor în care activează asistenții sociali;
- Identificarea direcțiilor de intervenție/dezvoltare relevante pentru CNAS și nu numai;
- Creșterea vizibilității CNAS și a asistenților sociali;
- Îmbunătățirea imaginii profesiei de asistent social în România;
- Îmbunătățirea calității RNASR;

Deși se cunosc la nivel general domeniile în care activează asistenții sociali, nu sunt informații exacte cu privire la cele în care activează asistenții sociali în România, mai exact la distribuția acestora pe domenii, tipuri de furnizori, județe, gen, studii etc.

Cadrul teoretic al cercetărilor asupra asistenților sociali

Cercetări asupra forței de muncă reprezentate de asistenții sociali (asupra caracteristicilor lor socio-demografice) au fost realizate în SUA din 1961 de către Asociația Națională a Asistenților Sociali (NASW – cea mai mare organizație de asistenți sociali din lume) (Schilling, Morrish, & Liu, 2008). Cel mai recent sondaj asupra forței de muncă realizat de NASW în 2004, a utilizat chestionare trimise prin poștă către aproximativ 10.000 de asistenți sociali membri ai asociației (rata răspunsului a fost de 49%). Rezultatele globale au fost publicate în 2006 (Whitaker et al, 2006; Whitaker, 2012), fiind urmate de rapoarte pe arii specifice de practică (de ex: din sănătate, din domeniul sănătății mintale, al programelor de schimbare

comportamentală și de protecție/bunăstarea copilului). Alte studii din SUA s-au bazat pe anchete asupra forței de muncă, Biroul de Statistică a Muncii al SUA incluzând asistența socială ca și profesie, în cercetările sale (Barth, 2003), sau foștii studenți/absolvenții programelor de asistență socială (Wermeling et al., 2013). În alte părți ale lumii, cea mai comună sursă de date sunt asociațiile naționale de asistenți sociali (sau colegii), precum în: Chile (Flores, Miranda, Muñoz, & Sanhueza, 2012), Grecia (Dedoussi, Gregory, Georgoussi, & Kyriopoulos, 2004), Spania (Hombrados-Mendieta & Cosano-Rivas, 2013; Gomez Garcia & Torices Blanco, 2012), Italia (Facchini & Lorenz, 2013) sau Noua Zeelandă (Beddoe, Fouché, Bartley, & Harington, 2011; Fouché, Beddoe, Bartley, & Haan, 2014). În Australia s-a apelat la statisticile generale privind forța de muncă (McCormack, 2001), iar în Africa de Sud la asociațiile școlilor de asistență socială (Collins, 2014).

În România, s-au realizat relativ puține cercetări în asistența socială (Lazăr & Buzducea, 2012) și chiar și mai puține asupra asistenților sociali, acestea fiind de regulă limitate la domenii/teme specifice precum: protecția copilului (Lazăr & Grigoraș, 2013), probațiune (Durnescu, 2014), organizații religioase (Neagoe, 2013) și fără a fi reprezentative la nivel național pentru asistenții sociali. În 2007 Cosmin Goian realizează o cercetare asupra limbajului folosit de asistenții sociali, prin intermediul CNASR incluzând 307 chestionare (Goian, 2010). Bazându-se pe datele administrative de la Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV) Lazăr și Grigoraș (2013) au arătat că doar 8% dintre cei care lucrează în domeniul protecției copilului erau asistenți sociali cu studii universitare de specialitate în 2011, iar în proiectul de Strategie națională în domeniul incluziunii sociale și combaterii sărăciei pentru perioada 2014-2020 se estimează un deficit de 11.000 de asistenți sociali la nivel național (MMFPSPV, 2014).

Metodologia cercetării

Obiectiv general: descrierea profilului asistenților sociali din România, ținând cont de informațiile disponibile în RNASR.

Obiective specifice:

1. Descrierea distribuției asistenților sociali pe trepte de competență.
2. Descrierea distribuției în funcție de gen și pe județe a asistenților sociali.
3. Descrierea domeniilor în care activează asistenții sociali din România.
4. Evidențierea tipurilor de formare, precum și a distribuției pe centre universitare și domenii de formare.

Cercetarea s-a bazat pe analiza datelor administrative, fiind extrase din Registrul Național al Asistenților Sociali, gestionat/administrat de CNASR. Datele se referă la asistenții sociali înregistrați până la 30 iunie 2014. Cercetarea s-a realizat cu acordul Biroului Executiv al CNASR. CNASR este autorizat să lucreze cu date cu caracter personal, iar acestea nu au fost analizate la nivel individual, ci global, asigurându-se confidențialitatea informațiilor.

Astfel, au fost extrase următoarele tipuri de informații:

Date sociodemografice: Genul/sexul, județul în care au domiciliul, vârsta în ani împliniți (la 30 iunie 2014)

Cariera și treapta profesională: Treapta de competență (debutant, practicant, specialist și principal). Asistenții sociali înscriși în Colegiul Național al Asistenților Sociali sunt încadrați într-o treaptă de competență, în funcție (în principal) de vechimea în asistență socială obținută după absolvirea studiilor universitare de specialitate, existând posibilitatea de a trece de pe o treaptă pe alta, dacă sunt aduse documente care să ateste continuarea activității

în domeniu. Cele 4 trepte de competență ale asistenților sociali din România, conform legii 466/2004 sunt:

1. Asistent social debutant – cu mai puțin de 1 an experiență de lucru în asistență socială.
2. Asistent social practicant – între 1 și 3 ani de experiență.
3. Asistent social specialist – între 3 și 5 ani de experiență.
4. Asistent social principal – minim 5 de experiență de lucru în asistență socială.

Domenii în care activează asistenții sociali

Prima fază a presupus împărțirea pe domenii în funcție de tipul de angajator: public, neguvernamental (privat-nonprofit), privat (inclusiv în practică privată), în afara domeniului asistenței sociale și fără loc de muncă la data înregistrării. În România, conform legii 466/2004, art.9 asistenții sociali cu treapta de competență *principal* își pot exercita profesia și în regim independent: cabinet individual, cabinet asociat, societate civilă profesională. În faza a doua au fost create/identificate un număr de domenii în care asistenții sociali se regăsesc, astfel:

Administrație centrală (ministere, agenții/autorități guvernamentale)
Asistență socială comunitară și lucrul cu persoane de etnie romă
Biserică/organizații religioase (legate de culte religioase sau cu pronunțat caracter religios)
DGASPC-fără a fi precizat serviciul
Economie socială (întreprinderi sociale, cooperării)
Educație –preuniversitar (școli speciale, CJRAE/Inspectorate școlare)
Educație-universitar
Fără loc de muncă
Generalist/nescific/consultant (ex. realizarea de proiecte, cursuri de formare)
Justiție (penitenciare+Servicii de Probațiune, ONG-uri care lucrează cu

deținuți/foști deținuți)
Lucrează în străinătate
Nu lucrează în domeniul asistenței sociale
Ocupare/AJOFM+deconcentrate (ex. Casa de pensii, AJPIS)
Persoane cu dizabilități (copii și adulți, dacă este precizat, inclusiv din DGASPC, dacă este precizat)
Persoane fără adăpost (adulți și copii)
Persoane vârstnice (în cămine, îngrijire la domiciliu, servicii din SPAS etc.)
Protecția copilului (dacă este precizat sau reiese din activitățile principale ale organizației)
Resurse umane
Sănătate (spitale de psihiarie, de boli infecțioase, de pediatrie, maternități, organizații neguvernamentale active în domeniu, etc.)
SPAS/administrație locală
Trafic de persoane, consumatori de droguri, persoane care practică sexul comercial, persoane care trăiesc cu HIV, intervenții în situații de urgență, refugiați, migranți etc.
Violența domestică-protecția femeii (organizații care oferă servicii victimelor violenței domestice și/sau protejează/promovează drepturile femeilor)

Note: DGASPC = Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

SPAS = Serviciul Public de Asistență Socială

AJOFM = Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă

AJPIS = Agenția Județeană de Plăți și Inspecție Socială (în decembrie 2014 ANPIS și Inspecția Muncii s-au reorganizat prin comasare, cele două devenind Agenția Națională pentru Inspecția Muncii și Securitate Socială¹)

CJRAE = Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională

Pentru că la înscriere nu există un formular care să listeze un număr de domenii din care asistenții sociali să le aleagă pe cele în care lucrează sau au lucrat sau să menționeze tipul de beneficiari/servicii oferite, alocarea pe domenii s-a realizat analizând informațiile publice despre organizațiile

¹Vezi Informarea de presă a MMFPSPV din 23 decembrie 2014:

<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/comunicare/comunicate-de-presa/3652-2014-12-19-ip-animss>

menționate ca loc de muncă actual, în general în mediul online și/sau în Registrul Național al Furnizorilor de Servicii Sociale disponibil pe site-ul Ministerului Muncii. Dacă la instituțiile publice alocarea a fost ceva mai facil de realizat, la organizațiile neguvernamentale alocarea a necesitat verificarea paginii web a acesteia (dacă exista) sau surse alternative de informații (ex. registrul Furnizorilor, căutarea în mediul online, etc.), nu întotdeauna informațiile fiind actualizate, iar acolo unde o organizație avea activități/proiecte cu mai multe tipuri de beneficiari a fost ales domeniul cu cele mai multe activități (predominantă).

- *Formare*: ultima instituție de educație urmată, incluzând numele și profilul/domeniul (Asistență socială, Teologie, Alte domenii).

Limitele cercetării

Această cercetare se bazează pe date administrative, ceea ce o face vulnerabilă la informațiile existente în baza de date din care acestea au fost extrase. Deși periodic CNASR trimite asistenților sociali solicitarea de actualizare a informațiilor, rata de răspuns este variabilă, dar în general nu este foarte ridicată (nu avem informații exacte asupra ratei de răspuns). Astfel, este posibil ca situația unora dintre cei incluși în Registru să se fi schimbat, iar informațiile cuprinse să nu mai fie actuale.

O altă limită a cercetării este legată de generalizabilitatea rezultatelor la toți asistenții sociali care lucrează în domeniul asistenței sociale din România. Presupunând că există asistenți sociali activi în domeniu care nu sunt înscrși în Colegiu, estimăm că numărul acestora este redus, iar pe de altă parte, în lipsa altor registre sau baze de date în care să fie incluși asistenții sociali, considerăm că RNASR este cea mai adecvată sursă de date. În plus, în cele mai multe cercetări similare asupra asistenților sociali realizate la nivel

internațional s-a apelat tot la organizațiile profesionale ale asistenților sociali (ex. NASW, CASW, AASW).

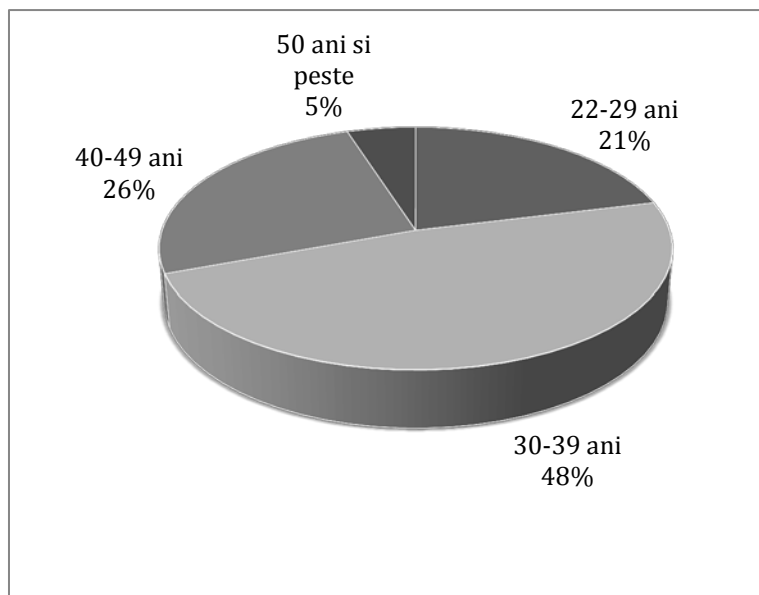

Rezultate

În total au fost înregistrați în RNASR până la 30 iunie 2014 un număr de 4607 asistenți sociali. Vârsta medie a acestora este de 36 ani, cu 35,8 ani pentru genul feminin și 37,5 ani pentru genul masculin.

Distribuția pe grupe de vârstă

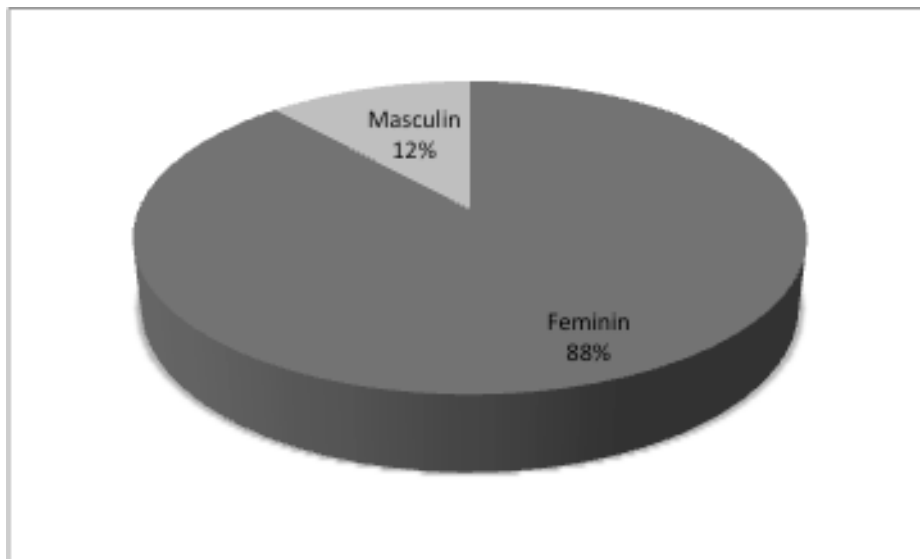
Cel mai tânăr asistent social are 22 de ani, iar decanul de vârstă are 84 de ani. Pe grupe de vârstă, cei de 30-39 de ani reprezintă aproape jumătate dintre asistenții sociali din România, următoarea categorie fiind cea a celor de 40-49 ani, ceea ce sugerează o forță de muncă matură, cu multă experiență (Vezi Fig.1). 1 din 5 asistenți sociali are mai puțin de 30 de ani, fiind dintre absolvenții generațiilor recente și 1 din 20 are vârsta de 50 ani și peste, de cele mai multe ori fiind dintre cei care au făcut facultatea la maturitate, alături de câțiva dintre cei care au absolvit facultatea înainte de a fi interzisă de regimul comunist.

Fig.1 Distribuția pe grupe vârstă a asistenților sociali

Distribuția în funcție de gen

Distribuția în funcție de gen arată că femeile reprezintă 88% dintre asistenții sociali din România (Fig. 2), confirmând faptul că asistența socială este o profesie exercitată preponderent de persoanele de gen feminin. Această situație este prezentă în foarte multe țări, în unele țări constatându-se în timp creșterea ponderii femeilor (Schilling et al., 2008).

Fig. 2 Distribuția în funcție de gen a asistenților sociali

Distribuția pe județe

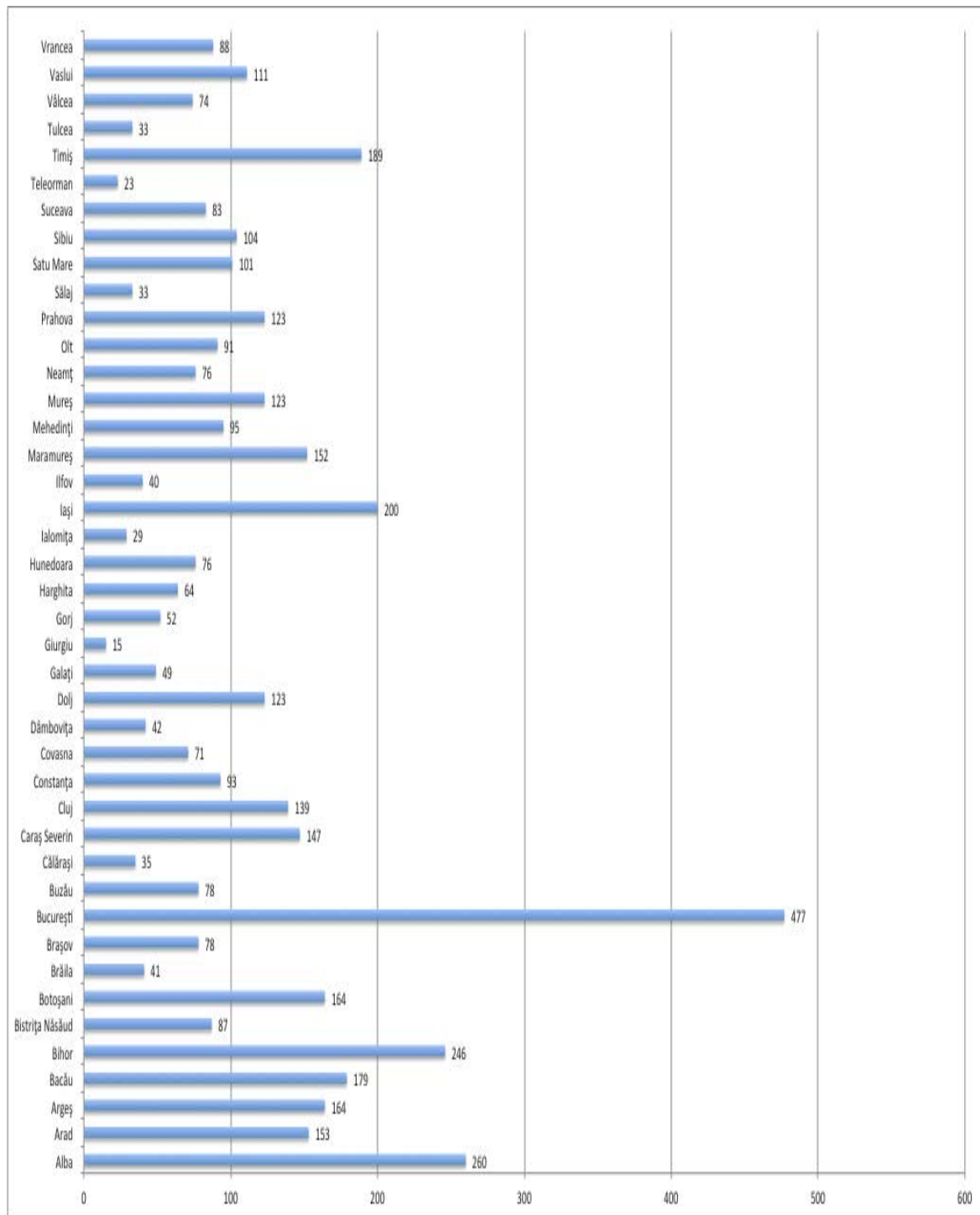

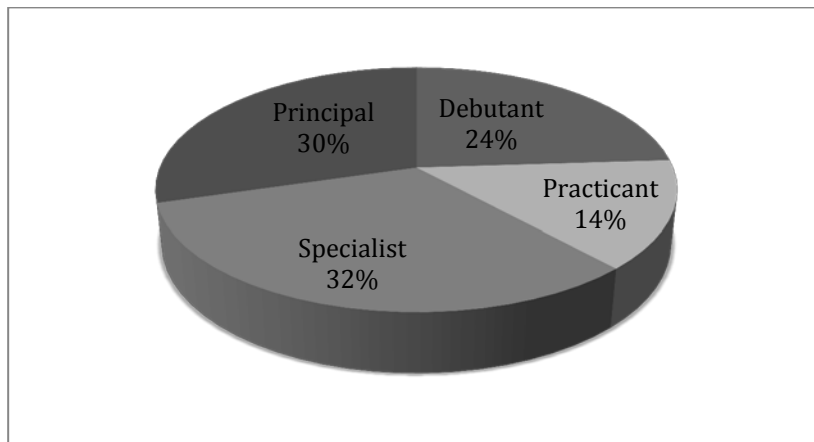
Fig.3 Distribuția pe județe a asistenților sociali din România

Din datele privind distribuția pe județe (Fig.3 Distribuția pe județe a asistenților sociali din România) reiese că cei mai mulți asistenți sociali (peste 150 per județ) sunt în general în centrele universitare unde sunt departamente de asistență socială (București, Alba, Bihor, Iași, Bacău, Timiș). Surprinde poate numărul relativ mic al celor din Cluj înscriși în Colegiu, deși este un centru universitar de tradiție. La polul opus regăsim cei mai puțini asistenți sociali (mai puțin de 50) în județele din sudul țării (Giurgiu, Ialomița, Teleorman, Călărași), dar și în Tulcea, Brăila sau Sălaj. Cel mai probabil, cei care au plecat la studii în centre universitare mai mari și-au găsit acolo loc de muncă în domeniu și puțini dintre ei s-au întors în județul din care proveneau. O altă explicație poate fi aceea că în aceste județe locurile de muncă în asistență socială sunt puține.

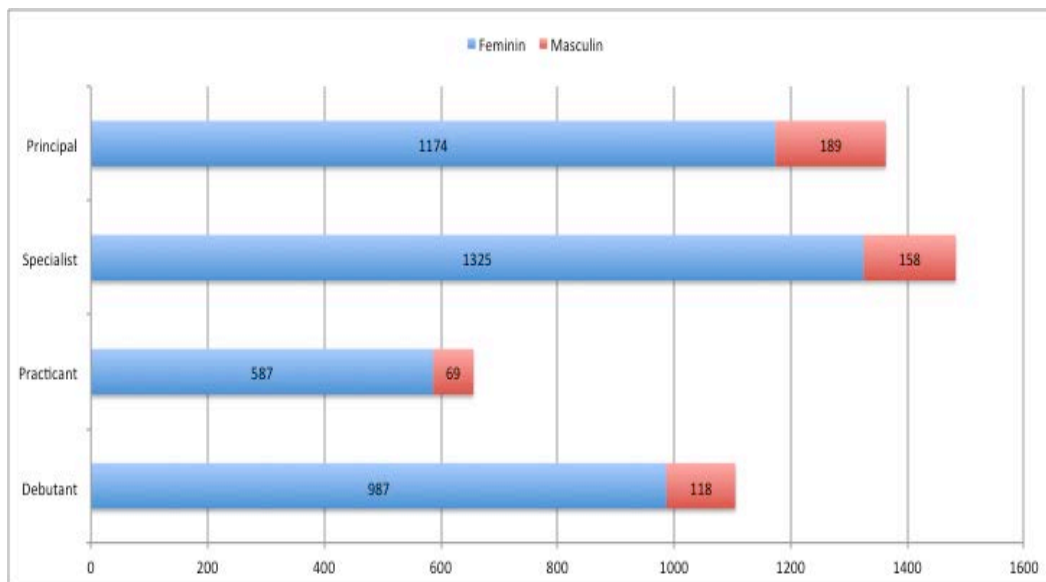
Distribuția în funcție de treapta de competență

Din datele existente în RNASR reiese că cei mai mulți sunt cei care au cel puțin 3 ani de experiență de lucru în domeniul asistenței sociale, fiind asistenți sociali specialiști și principali (32%, respectiv 30%). Aceștia, cel mai probabil sunt dedicați profesiei și, în ciuda dificultăților întâlnite de-a lungul anilor, au continuat să practice asistența socială. Noul val de asistenți sociali este reprezentat de debutanți (24%), care s-au înscris cel mai probabil imediat după terminarea facultății. Cei care au cel puțin 1 an de practică în asistență socială, asistenții sociali practicanți, reprezintă 14% din totalul asistenților sociali din România. Datele arată o distribuție relativ echilibrată, ponderea mai scăzută a celor care au între 1 și 3 ani vechime putând fi explicată parțial prin sistarea angajărilor în sistemul public (inclusiv cel de asistență socială) din ultimii 4-5 ani pe fondul crizei economice.

Fig. 4 Distribuția asistenților sociali în funcție de treapta de competență

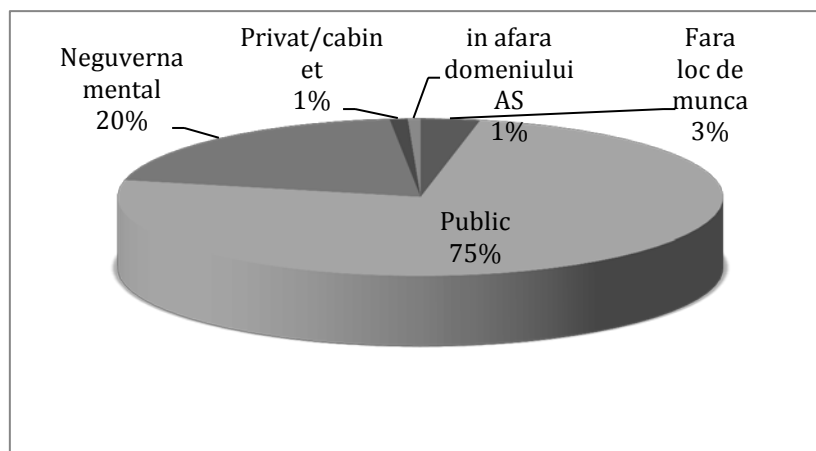
Analizând datele privind treapta de competență în funcție de gen, descoperim o proporție mai mare a bărbaților printre asistenții sociali principali și specialiști, față de practicanți și debutanți, ceea ce ar putea sugera o creștere a ponderii femeilor care rămân în domeniu în generațiile mai recente de asistenți sociali.

Fig.5 Distribuția numărului de asistenți sociali pe trepte de competență și sex

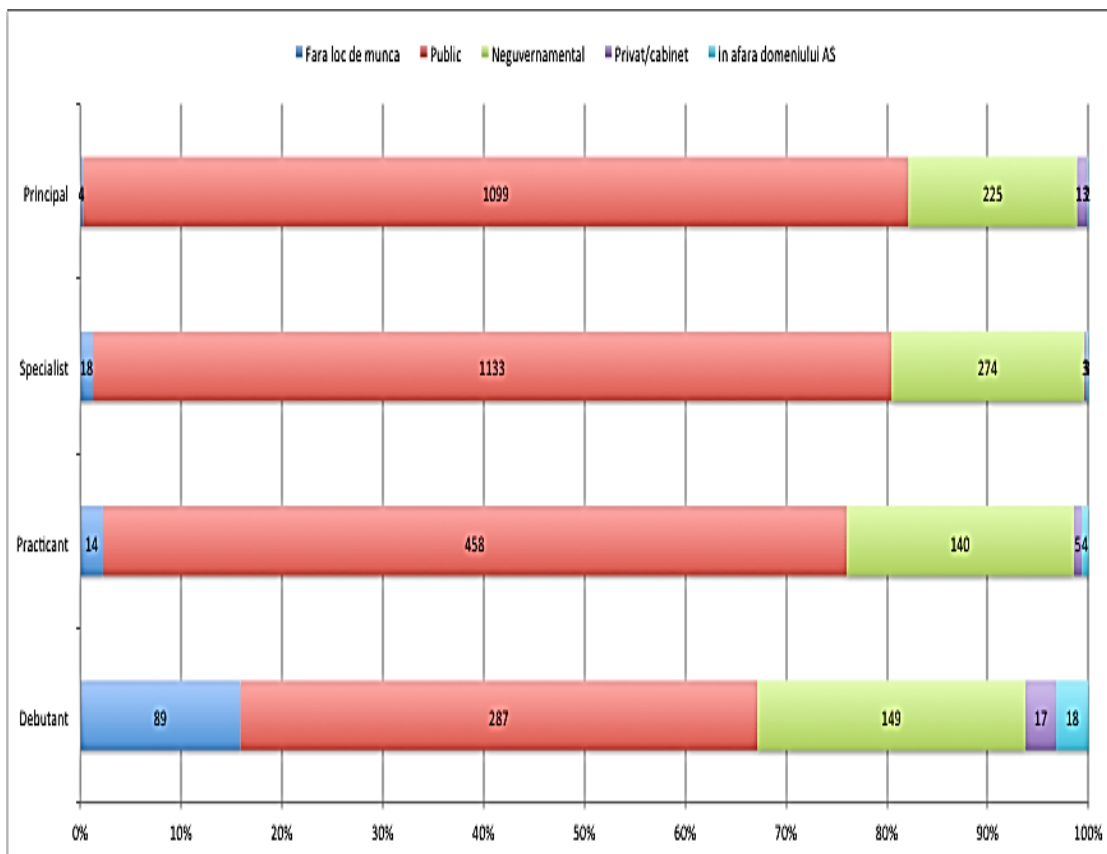
Distribuția în funcție de tipul de loc de muncă

În ceea ce privește tipul de angajator al asistenților sociali înscriși în RNASR, în marea majoritate a cazurilor este vorba de autoritățile publice (75%), urmate de organizațiile neguvernamentale (20%). Mai puțin de 1% și-au deschis un cabinet individual, asociat sau societate profesională de asistență socială, în timp ce 1% nu lucrează în domeniul asistenței sociale, iar 3% nu au un loc de muncă (Fig. 5).

Fig.6 Distribuția asistenților sociali după tipul de loc de muncă (N=3955)

Coroborând datele privind tipul de angajator cu treptele de competență profesională, observăm că cea mai mare parte a celor care sunt debutanți lucrează în sistemul public, dar într-o proporție mai mică decât dintre cei cu trepte de competență superioare; în schimb remarcăm o proporție crescută a debutanților care lucrează în domeniul neguvernamental, în timp ce unii dintre aceștia nu lucrează (fie deloc, fie nu în domeniul asistenței sociale). Pe măsură ce înaintăm în treptele de competență remarcăm ponderea foarte mică a celor care nu au un loc de muncă sau nu lucrează în domeniu, cei mai mulți fiind angajați în sistemul public de asistență socială.

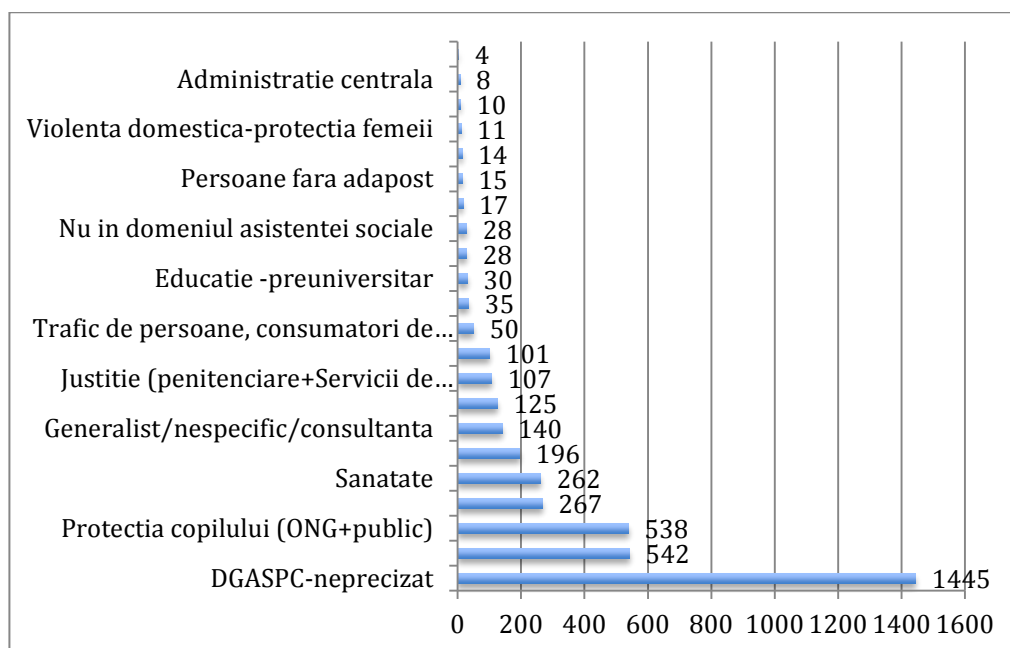

Fig.7 Distribuția numărului de asistenți sociali pe treptele de competență și tipuri de locuri de muncă ocupate

Distribuția în funcție de domeniul în care lucrează

În privința domeniilor practicii în asistență socială în care asistenții sociali sunt activi, datele din RNASR relevă că cei mai mulți lucrează în Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC), în Serviciile Publice de Asistență Socială, respectiv administrația publică locală, protecția copilului (public și neguvernamental), în organizații religioase/ale bisericii, în domeniul sănătății și cu persoane cu dizabilități – aceste domenii adunând peste 70% din asistenții sociali din România. O mare parte dintre asistenții sociali lucrează în serviciile sociale ale unor organizații ale Bisericii

(în principal al Bisericii Ortodoxe Române, dar nu numai) precum episcopii, mitropolii, dar și în organizații religioase sau cu pronunțat caracter religios (care promovează valori religioase).

Fig.8 Distribuția numărului de asistenți sociali pe domenii ale practicii

Notă: Pentru cei care aveau drept loc de muncă DGASPC, dacă se preciza serviciul sau tipul de beneficiari au fost încadrați în categorii separate (ex. protecția copilului, dizabilități, persoane vârstnice). Ceilalți au rămas la categoria DGASPC-neprecizat. Dintre cei care sunt incluși la categoria "protecția copilului" aproape 40% lucrează în instituții publice, predominant DGASPC-uri.

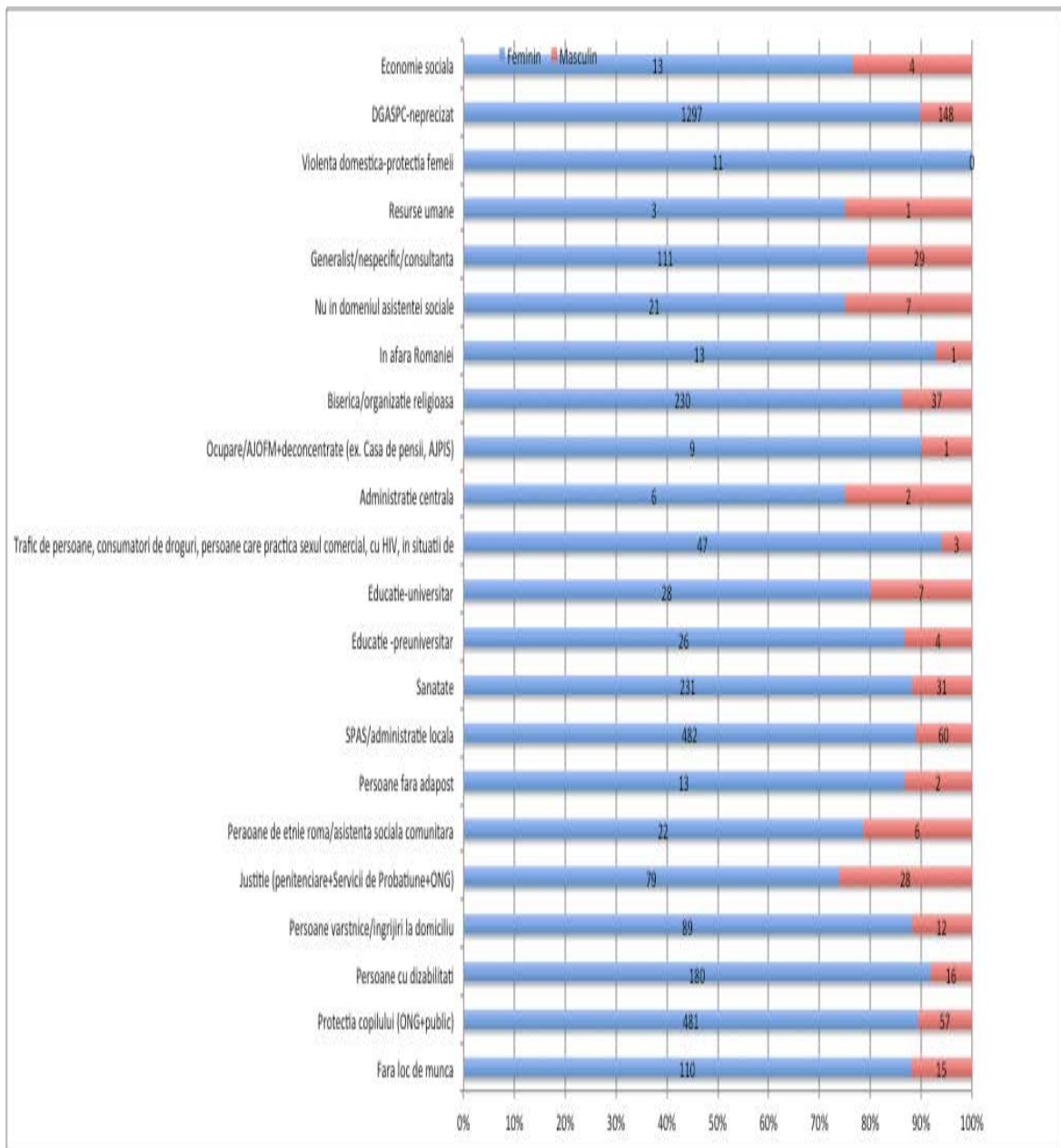
Se remarcă o paletă largă de domenii în care se regăsesc asistenții sociali, incluzând tipuri de beneficiari și domenii tradiționale, precum: persoane vârstnice, asistență socială comunitară, justiție, persoane fără adăpost, victime ale violenței domestice, dar și domenii noi, precum: economie socială, asistența victimelor traficului de persoane, consumatori de droguri. Un număr redus de asistenți sociali lucrează în domeniul ocupării/asistării șomerilor și în

administrația centrală (ministere, agenții/autorități guvernamentale), dar și în educație, fie că este vorba de cea pre-universitară (ex. în școli, în Centre Județene de Resurse și Asistență Educațională) sau universitară. Un segment redus dintre cei care au studii în domeniu nu lucrează sau lucrează în alte domenii, fiind totuși înscriși în Colegiu (aprox. 150, respectiv puțin peste 3%).

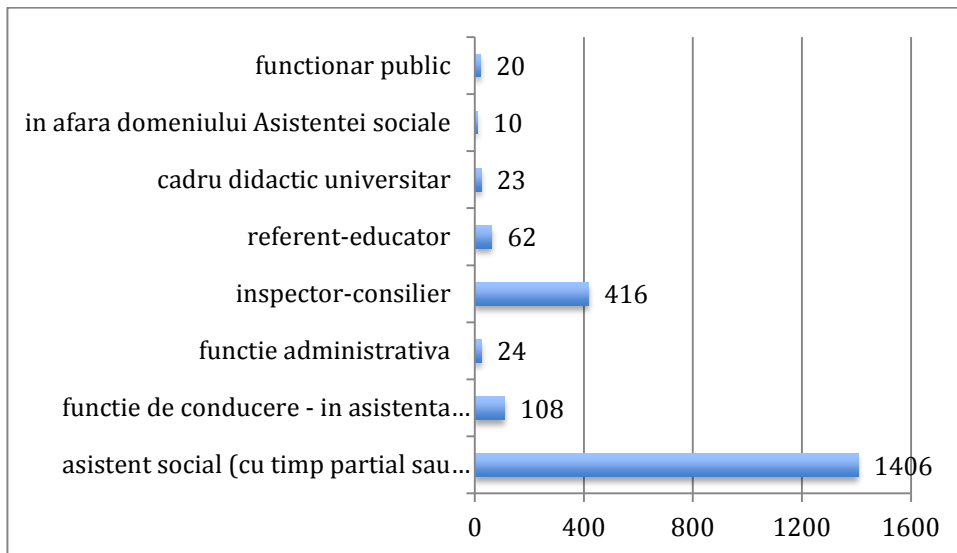
Analizând domeniile în funcție de gen, observăm că femeile sunt majoritare în toate domeniile, ponderea bărbaților fiind mai mare în justiție (cei care lucrează în penitenciare, serviciile de probațiune și reintegrare socială a infractorilor sau în organizații neguvernamentale ce activează în domeniul justiției), în administrația centrală, în domeniul resurselor umane, al economiei sociale, al asistenței sociale comunitare, al educației universitare, respectiv în domenii cu un număr redus de asistenți sociali. Domeniile cu cele mai multe femei asistenți sociali sunt cele care lucrează cu grupuri vulnerabile ”moderne” (victime ale traficului de persoane, consumatori de droguri, persoane care practică prostituția/sexul comercial, persoane care trăiesc cu HIV, migranți/refugiați) și DGASPC-urile.

Fig. 9 Distribuția asistenților sociali pe domenii și sexe

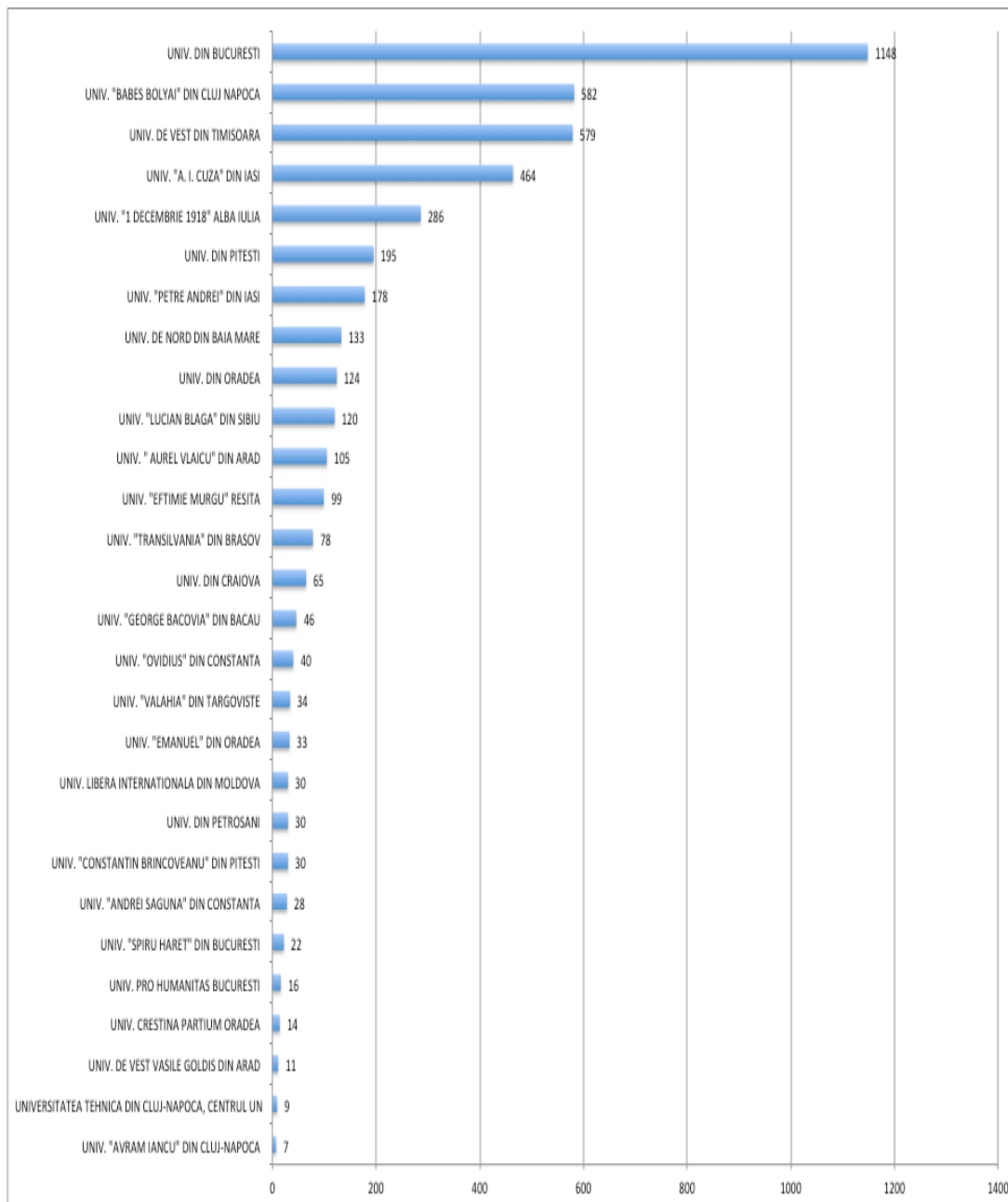
Funcții deținute de asistenții sociali

În privința funcțiilor deținute de asistenții sociali, marea lor majoritate sunt angajați ca asistenți sociali. În sistemul public de asistență socială (în special, dar nu numai) s-au creat funcții precum inspector, inspector de specialitate, consilier, consilier superior, referent, referent de specialitate – care de cele mai multe ori presupun tot activitate de asistență socială. Aceste categorii de funcții sunt foarte răspândite după cum reiese și din aceste date (Fig.9). Puțin peste 100 de asistenți sociali dețin funcții de conducere în asistență socială, printre acestea fiind cele de director, șef de instituție de asistență socială, șef de serviciu, coordonator de proiecte/programe, manager, etc. Un număr mic dintre cei înscriși în Colegiu s-au declarat funcționari publici la data înscrierii, deși se pare că sunt mai mulți. De asemenea, puțini au funcții administrative sau sunt cadre didactice universitare.

Fig. 10 Funcții ocupate de asistenții sociali

Distribuția în funcție de cea mai recentă universitate absolvită

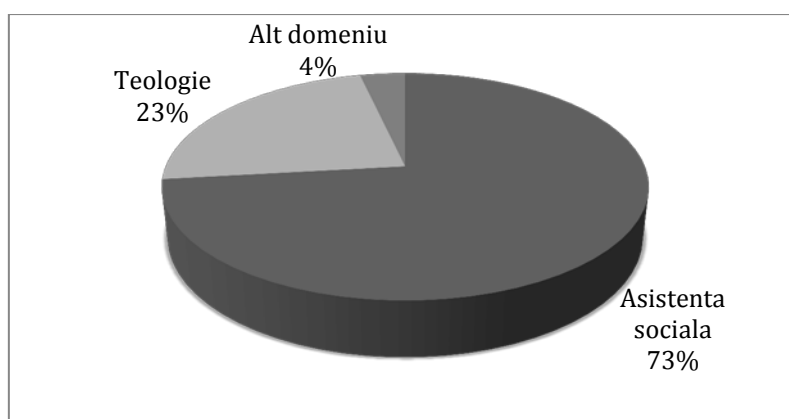
Fig.11 Distribuția asistenților sociali în funcție de cea mai recentă instituție de învățământ superior absolvită.

Notă: La acestea se mai adaugă altele cu mai puțin de 7 cazuri, inclusiv din străinătate

Din datele disponibile privind cea mai recentă universitate absolvită se constată că cei mai mulți au urmat cursurile marilor universități din țară care au și cele mai multe locuri: Universitatea din București, Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj, Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea "Al.I. Cuza" din Iași (Fig.10) - împreună acestea însumând peste 60% din totalul asistenților sociali din țară. De asemenea, se remarcă faptul că unii dintre asistenții sociali au urmat cursuri în străinătate, apoi lucrând în România.

Domeniul de studii cel mai recent

Este cunoscut faptul că programele de formare în asistență socială sunt organizate atât în cadru laic, cât și în cadrul domeniului Teologie. Datele arată că 23% dintre asistenții sociali au absolvit învățământul teologic, în timp ce 73% învățământ laic de asistență socială. Numai 4% au cursuri (licență, master, doctorat) din alte domenii, în general apropiate, din zona științelor socio-umane (ex. Sociologie, Psihologie, Pedagogie, Psihopedagogie, Administrație, Drept etc.). Aceste date arată ponderea importantă a învățământului teologic în domeniul asistenței sociale din România.

Fig.12 Domeniul de specializare al celei mai recente forme de educație absolvite

Notă: Datele nu au permis diferențierea între nivelurile de studii (licență, master, doctorat, post-universitar) pentru a le putea prezenta distinct.

Concluzii și recomandări

Prezentarea concluziilor îmbină sintetizarea rezultatelor obținute cu interpretarea semnificațiilor posibile ale acestora. În partea a doua sunt realizate o serie de propuneri și recomandări, fie cu caracter general, fie în atenția Colegiului și/sau a altor actori implicați în asistența socială din România.

Principalele rezultate și interpretarea acestora

- Din **datele socio-demografice** existente la jumătatea anului 2014, rezultă că asistenții sociali din România sunt preponderent de gen feminin (88%), cei mai mulți având între 30 și 49 de ani (peste 60%, cu extremele 22 și 84 ani) și cu o bogată experiență în domeniu, cei mai mulți (62%) având treapta de competență specialist sau principal (adică cel puțin 3 ani de experiență).
- Luând în considerare ”tinerețea” profesiei de asistent social din România cu prima generație de asistenți sociali de după căderea comunismului absolvind în 1994, putem remarca maturitatea asistenților sociali și dedicația pentru profesie în ciuda dificultăților întâlnite în această perioadă. Coroborând datele privind vârsta cu cele privind treapta de competență remarcăm o proporție mai mică de cea per total a femeilor în treptele de competență superioare, lucru explicabil prin posibila schimbare a tendinței de a rămâne în domeniu pe sexe, având de-a face cu o accentuare a feminizării în ultimii ani. O altă explicație a proporției mai mici a femeilor între asistenții sociali specialiști și principali poate fi legată de perioadele de absență din domeniu determinate de nașterea și îngrijirea unui copil.

- **Distribuția geografică** a asistenților sociali este concentrată în centrele universitare mari pe de o parte cu tradiție în formarea asistenților sociali, iar pe de altă parte cu oportunități de locuri de muncă. În același timp, un număr mai mare de asistenți sociali găsim în județe în care serviciile de asistență socială publice și neguvernamentale/private sunt mai dezvoltate (ex. Alba, Bacău). La polul opus, asistenții sociali sunt mult mai puțini în județe din imediata apropiere a marilor centre universitare (Giurgiu, Teleorman, Ialomița, Călărași, Tulcea, Brăila, Sălaj) pe de o parte pe fondul migrării acestora pentru studii și, pe de altă parte, pe fondul oportunităților reduse de a-și găsi un loc de muncă în aceste județe.
- În funcție de **tipul de angajator**, $\frac{3}{4}$ dintre asistenții sociali din România sunt angajați la stat, în sistemul public de asistență socială, în timp ce 1 din 5 asistenți sociali lucrează în mediul neguvernamental. Mai puțin de 1% lucrează în regim de liberă practică, având cabinete individuale, asociate sau societăți profesionale de asistență socială și 3-4% lucrează în alt domeniu sau nu aveau un loc de muncă la data înscrierii în Colegiu.
- Prezența majoritară a asistenților sociali în sistemul public îi face pe aceștia vulnerabili la schimbările din sistem (ex. în 2010 când au scăzut salariile bugetarilor cu 25% cei mai mulți au fost afectați), dar pe de altă parte oferă siguranța (relativă a) locului de muncă, deși nu foarte bine plătit. Salariile în domeniul asistenței sociale sunt sub media națională (ex. în iunie 2014 câștigul lunar mediu net la nivel național era de aprox. 1600 ron, iar în domeniul sănătate și asistență socială de 1400 ron, cf. INS). Conform INS, datele privind câștigurile salariale în domeniul asistenței sociale sunt adunate cu cele din sănătate, astfel că

cifrele disponibile nu reflectă realitatea. Nici pentru cei care lucrează în mediul neguvernamental nu există date privind salarizarea.

- Un element interesant este acela că pe trepte de competență, cei cu mai puțină experiență, respectiv debutanți și practicanți, sunt într-o proporție mult mai mare angajați în mediul neguvernamental, față de cei cu mai mare experiență care lucrează mai mult în sistemul public. Explicațiile acestei situații pot fi legate de înghețarea angajărilor în sistemul public pentru câțiva ani, neatractivitatea salariilor din sistemul public pentru cei la început de carieră sau tendința tinerilor de a alege să lucreze într-un mediu mai flexibil decât cel public. Pe de altă parte lucrul în mediul neguvernamental, în care obținerea de fonduri pentru derularea programelor este competitivă, dar nesigură, îi pune și pe tinerii asistenți sociali într-o situație de instabilitate, cu riscul potențial de a nu avea un loc de muncă pe termen lung sau chiar de a-l pierde odată cu încheierea proiectului în care sunt implicați. Această vulnerabilitate a absolvenților de asistență socială debutanți rezultă și din ponderea semnificativ mai mare a celor care nu au un loc de muncă (dintre debutanți), cel mai probabil înscriindu-se în Colegiu imediat după absolvire (fiind scutiți de taxa de înscriere) și dorindu-și să lucreze în domeniu.
- Din perspectiva **domeniilor de practică ale** asistenților sociali, cei mai mulți (peste 70%) lucrează în DGASPC-uri (protecția copilului, dar și cu persoane adulte), în SPAS-uri (administrația locală) în organizații religioase/ale bisericii, în domeniul sănătății și cu persoane cu dizabilități (de ex. din mediul neguvernamental, nu doar DGASPC). Prezența asistenților sociali în asistarea persoanelor vârstnice, în domeniul justiției, al asistenței sociale comunitare, a persoanelor fără adăpost și a victimelor violenței domestice este mult mai redusă. Cei

mai puțini asistenți sociali lucrează în domeniul ocupării/asistării șomerilor, în administrația centrală (ministere, agenții/autorități guvernamentale) și în educație (pre-universitară sau universitară).

- Această distribuție pe domenii a asistenților sociali reflectă în mare măsură nivelul diferit de dezvoltare a sistemului național de asistență socială. Astfel, domeniul protecției copilului a avut cea mai mare dezvoltare, respectiv DGASPC-urile, urmate fiind de SPAS-uri (preponderent din orașe). În proiectul de Strategie Națională în domeniul incluziunii sociale și combaterii sărăciei (2014-2020) se menționează că, în mai 2014, un recensământ al SPAS-urilor realizat de Banca Mondială a evidențiat că 34% din administrațiile locale din mediul rural și 8% dintre cele din orașele foarte mici (cu mai puțin de 10.000 de locuitori) nu au înființat SPAS-uri, deși legea 292/2011 a asistenței sociale prevede acest lucru (MMFPSPV, 2014). Astfel, numărul mediu de posturi din SPAS-uri la nivel național este de 1,1 în mediul rural și 9,7 în mediul urban (MMFPSPC, 2014:31). Un studiu anterior (Lazăr & Grigoraș, 2013) semnală pentru 2011 un raport de 1/25 între numărul de posturi din SPAS-uri rural/urban.
- Prezența masivă a asistenților sociali în organizațiile religioase și/sau în instituții ale bisericii (cel mai frecvent ale Bisericii Ortodoxe Române) reprezintă o continuare a tradiției antebelice a asistenței sociale din România de a se afla în preajma bisericilor (Mănoiu & Epurescu, 1996), fiind posibilă grație prezenței unui număr mare de absolvenți de Asistență Socială din domeniul Teologie (Ortodoxă, Catolică, Baptistă, etc.) care lucrează în domeniul asistenței sociale (23% conform datelor prezentate mai sus). În ceea ce îi privește pe cei care activează în mediul neguvernamental, în perioada de după căderea comunismului s-a produs o proliferare a cultelor religioase în România în general. De

asemenea, la începutul anilor 1990 unele dintre inițiativele caritabile și/sau de asistență socială care s-au materializat în domeniul protecției copilului în special, au apărut prin intermediul unor organizații religioase din străinătate.

- Un rezultat indirect al dezvoltării domeniului protecției copilului a fost angajarea de asistenți sociali în unitățile sanitare (conform legii 272/2004, art.9) cu scopul principal de a preveni separarea copilului de familia sa și abandonarea acestuia în spital. Astfel, au fost angajați asistenți sociali în maternități și spitale cu secții de pediatrie (vezi și ordinul nr. 756/276 din 12 iulie 2005 privind coordonarea activităților de prevenire a abandonului în unitățile sanitare care au în structură secții de nou-născuți și/sau de pediatrie). Prezența asistenților sociali în domeniul sănătății a fost accelerată și de cazurile de infecție cu HIV în rândul copiilor de la începutul anilor 1990, ceea ce a condus la crearea unor servicii de asistență psiho-socială în multe dintre spitalele de boli infecțioase din țară (Lazăr, 2010). Un alt factor care a contribuit la angajarea de asistenți sociali în spitale a fost preocuparea crescută pentru problemele persoanelor cu tulburări mintale/probleme de sănătate mintală și/sau dizabilități aflate în grija unităților medicale (Legea sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002, republicată în 2012).
- Creșterea numărului de persoane cu dizabilități la nivel național din ultimii 25 de ani (Lazăr, 2009), alături de dezvoltarea cadrului legislativ și a serviciilor adresate acestora poate explica prezența unui număr mare de asistenți sociali activi în asistența socială a persoanelor cu dizabilități.
- Prin prisma **funcțiilor deținute** de asistenții sociali, marea lor majoritate ocupă posturi de asistent social, alături de unele care de fapt

includ activități specifice tot asistenților sociali ținând cont de domeniile în care se regăsesc: inspector, inspector de specialitate, consilier, consilier superior, referent, referent de specialitate. Numai puțin peste 2% (aprox.100)dintre asistenții sociali dețin funcții de conducere în asistență socială și foarte puțini s-au declarat funcționari publici la data înscrierii. De asemenea, puțini au funcții administrative sau sunt cadre didactice universitare.

- Analizând datele privind cea mai recentă universitate absolvită se constată că peste 60% dintre asistenții sociali au urmat cursurile marilor universități din țară (Universitatea din București, Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj, Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea "Al.I. Cuza" din Iași) membre ale Consorțiului Universitaria. Pe lângă aceste mari universități regăsim mulți absolvenți ai unor centre universitare ambițioase, chiar dacă de dimensiuni mai reduse (ex. Alba Iulia, Pitești, Oradea, Târgoviște etc.)
- Se observă că numărul universităților listate este mai mare decât numărul celor 23 care în 2011 la cea mai recentă evaluare națională ofereau programe de studii în asistență socială. Acest lucru se poate explica prin existența unor universități/specializări care între timp s-au desființat (ex. Universitatea Pro Humanitas), precum și prin faptul că asistenții sociali au urmat cursuri de formare și în alte domenii.
- Ținând cont de **domeniul celei mai recente universități absolvite** trei sferturi dintre asistenții sociali au pregătire în asistență socială, în timp ce aproape 1 din 4 au urmat formarea în Asistență socială din domeniul Teologie. O foarte mică parte a urmat cele mai recente cursuri în alte domenii (ex. Psihologie, Sociologie, Pedagogie, Psihopedagogie, Administrație, Drept). Cei care au urmat recent cursuri în alte domenii, cel mai probabil au făcut acest lucru pentru pregătirea lor continuă.

- Prezența importantă a celor care au urmat cele mai recente studii în domeniul Teologie sugerează concurența între specializările teologice și cele laice, precum și pe piața muncii între absolvenții acestora, dar și faptul că o mare parte dintre aceștia sunt activi în domeniul asistenței sociale. Radu Preda (2012) susține că în perioada 1991-2011 numai de la Universitatea "Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca", Facultatea de Teologie Ortodoxă au fost 577 de studenți la specializarea Teologie Ortodoxă – Asistență Socială. Învățământul în domeniul Teologie s-a realizat la nivel universitar din anul 1991, fostele Institute Teologice trecând în organizarea universităților de stat, iar din 2005 a trecut în sistem Bologna cu studii de licență de 3 ani, urmate de 2 ani pentru master.

Propuneri și recomandări

Propunere: Pentru o mai bună cunoaștere a profilului asistenților sociali din România este necesară **o cercetare la nivel național** care să includă nu doar date socio-demografice generale, ci și aspecte legate de nevoile, problemele cu care se confruntă asistenții sociali din România în activitatea lor practică, precum și asupra muncii acestora. Un astfel de studiu poate contribui, printre altele, la:

- **îmbunătățirea imaginii profesiei de asistent social,**
- **consolidarea identității profesionale a asistenților sociali,**
- **cunoașterea nevoilor pe care le au asistenții sociali din România,**
- **identificarea provocărilor și dificultăților cu care se confruntă asistenții sociali,**

- **creșterea nivelului de coeziune în rândul asistenților sociali, în general și în domenii specifice mai puțin vizibile social.**

Propunere: La nivel practic, este necesară creșterea numărului de asistenți sociali care lucrează în domeniu în România, pentru a spori calitatea și nivelul serviciilor de asistență socială pentru toate categoriile de beneficiari. Disparitățile teritoriale și între diferite domenii pot fi astfel atenuate. În acest sens, se poate utiliza acordarea unor stimulente la angajarea de asistenți sociali, condiționarea acordării acreditării ca furnizor de servicii sociale și licențierea serviciilor sociale de angajarea de asistenți sociali (personal calificat), acoperirea costurilor de transport pentru asistenții sociali care lucrează în mediul rural și fac naveta (precum în cazul cadrelor didactice), precum și contractarea serviciilor de asistență socială către forme independente de exercitare a profesiei.

Dezvoltarea serviciilor sociale în general prevăzută în proiectul de "Strategie națională în domeniul incluziunii sociale și combaterii sărăciei (2014-2020)" poate contribui la creșterea numărului de asistenți sociali angajați și în domenii în care acum sunt mai puțin prezenți. În același document nevoia de asistenți sociali este estimată între 2.300 și 3.600 în SPAS-urile din mediul rural și din orașele mici (cu mai puțin de 50.000 de locuitori) și de 11.000 la nivel național (MMFPSPV, 2014) pentru a putea răspunde mai bine nevoilor identificate de dezvoltarea serviciilor sociale, dar și în furnizarea unor servicii sociale de bază la nivel local (prin dezvoltarea SPAS-urilor în mediul rural).

Propunere: Pe lângă creșterea numărului de asistenți sociali nou angajați în domeniul asistenței sociale este necesară adoptarea unor măsuri de sprijinire a celor care lucrează acum în sistem pentru a putea oferi servicii de

calitate, pentru a face față mai bine situațiilor de epuizare profesională, etc. Unele dintre măsurile ce pot fi adoptate includ (dar fără a se limita la acestea): îmbunătățirea salarizării (aplicarea legii salarizării unice a personalului din sistemul public), asigurarea de supervizare profesională (nu în sensul de control administrativ), respectarea normelor/standardelor privind încărcătura de cazuri pentru un asistent social, asigurarea resurselor necesare desfășurării activităților, investiția în formarea continuă/finanțarea participării la cursuri de formare continuă etc.

Propunere: Analizând datele privind funcțiile deținute de asistenții sociali și varietatea ocupațiilor acestora ar trebui avute în vedere modalități de a îmbina specificul ocupației din COR cu cerințele de calificare pentru exercitarea acesteia, astfel încât să nu mai existe situații în care activități specifice asistenței sociale primesc o etichetă neutră sau administrativă care astfel permite angajarea unor persoane cu alte calificări (nu întotdeauna apropiate științelor sociale).

Propunere: Pentru a avea acces la date periodice la nivel național privind salarizarea în domeniul asistenței sociale este necesară ca raportarea datelor de către INS să prezinte distinct cele din sectorul ”sănătate” de cele din ”asistență socială” și nu combinate cum este cazul acum. Complementar, anchetele asupra forței de muncă pot include separat și categoria asistenților sociali.

Propunere: Actualizarea ofertei de cursuri a Facultăților/Departamentelor de Asistență Socială pentru a răspunde nevoilor de formare identificate în practică, existând unele domenii ale practicii care sunt puțin acoperite în programele de formare (ex. dizabilitate, sănătate, persoane vârstnice), iar alte

domenii includ puțini asistenți sociali angajați (ex. economie socială, asistența șomerilor, asistența socială comunitară, asistența socială în școală).

Propunere: Crearea de module de cursuri de formare continuă (de tip post-universitar, intensiv, de relativ scurtă durată ex. 3-6 luni) destinate asistenților sociali de către universitățile/facultățile de profil.

Recomandări către Colegiul Național al Asistenților Sociali

1. Sprijinirea în continuare a asistenților sociali pentru îmbunătățirea poziției lor sociale, a identității profesionale, a imaginii profesiei și implicarea în promovarea profesiei la nivel societal, dar și printre celelalte profesii din domeniul social.
2. Ajustarea bazei de date cu Registrul Național al Asistenților Sociali pentru a permite actualizarea și extragerea periodică a unor date agregate, dar și includerea unor informații noi (ex. mediul de rezidență/practică, cursuri de formare continuă urmate etc.).
3. Actualizarea periodică a informațiilor incluse în baza de date (aceasta depinde și de cooperarea asistenților sociali) pentru a avea o evidență a schimbărilor din cariera profesională a asistenților sociali înscriși.

Bibliografie

- Arpinte D. (2006), "Perspective ale dezvoltării sistemului de servicii de asistență socială", în Zamfir C, Stoica L., *O nouă provocare: dezvoltarea socială*, Iasi, Polirom, pp.217-228.
- Barth, M. C. (2003). "Social work labor market: A first look". *Social Work*, 48(1), pp. 9–19.
- Beddoe, L., Fouché, C., Bartley, A., & Harington, P. (2011). "Migrant Social Workers' Experience in New Zealand: Education and Supervision Issues". *Social Work Education*, 31(8), pp. 1012–1031.
- Ben-Zur, H., & Michael, K. (2007). "Burnout, social support, and coping at work among social workers, psychologists, and nurses: the role of challenge/control appraisals". *Social Work in Health Care*, 45(4), pp. 63–82.
- Buzducea D. (2009), *Sisteme moderne de asistență socială. Tendințe globale și practici locale*, Iasi, Polirom.
- Colegiul Național al Asistenților Sociali (CNASR) – pagina oficială www.cnasr.ro
- Collins, K. J. (2014). "Outcomes-based education and deep learning in first year social work in South Africa: Two case examples". *International Social Work*, 0020872813503856.
- Dedoussi, A.-A., Gregory, S., Georgoussi, E., & Kyriopoulos, J. (2004). "Social Workers in Greece Who They are and Where They Work". *International Social Work*, 47(2), pp. 259–274.
- Durnescu, I. (2014). "Probation skills between education and professional socialization". *European Journal of Criminology*, 11(4), pp. 429–444.

- Facchini, C., & Lorenz, W. (2013). "Between differences and common features: The work of socialworkers in Italy". *International Social Work*, 56(4), pp. 439–454.
- Flores, R., Miranda, P., Muñoz, C., & Sanhueza, G. (2012). "Chilean social workers and job satisfaction: The impact of psychological states and role stress". *International Social Work*, 55(3), pp. 353–368.
- Fouché, C., Beddoe, L., Bartley, A., & Haan, I. de. (2014). "Enduring Professional Dislocation: Migrant Social Workers' Perceptions of Their Professional Roles". *British Journal of Social Work*, 44(7), pp. 2004–2022.
- Goian, C. (2010). "Zece categorii de inconsecvențe semantice prezente în limbajul asistenței sociale din spațiul românesc". *Revista de Asistență Socială*, (1), pp. 79-90.
- Gómez García, R., y Torices Blanco, A. (2012): "Los trabajadores sociales en la primera década del siglo XXI. A cuarenta años de la publicación de Situación del servicio social en España, de Jesús María Vázquez". *Cuadernos de Trabajo Social*, 25(2): pp. 461-470.
- Hombrados-Mendieta, I., & Cosano-Rivas, F. (2013). "Burnout, workplace support, job satisfaction and life satisfaction among social workers in Spain: A structural equation model". *International Social Work*, 56(2), pp. 228–246.
- Kim, H., & Stoner, M. (2008). "Burnout and Turnover Intention Among Social Workers: Effects of Role Stress, Job Autonomy and Social Support". *Administration in Social Work*, 32(3), pp. 5–25.
- Lambru M. (2002), "Asistența socială în România. Două secole de evoluție instituțională", în Livadă-Cadeschi L (coord), *Sărăcie și asistență socială în spațiul românesc (sec. XVIII-XX)* Relink, New

Europe College, București, pp. 61-81, Disponibil online la: <http://www.nec.ro/fundatia/nec/publications/saracie.pdf>

- Lazăr F. (2010). "HIV/SIDA și relevanța acesteia pentru asistentul social din România", în Buzducea (ed.) *Asistența socială a grupurilor de risc*, Polirom, Iași. pp. 352-376.
- Lazăr, F. (2009). "Persoanele cu handicap", în Preda, M. (coord.), *Riscuri si inechități sociale în România. Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Riscurilor Sociale și Demografice*, Polirom, Iași, pp. 206-226.
- Lazăr, F. & Buzducea D. (coord.) (2012). *Cercetări aplicative în asistență socială*. Editura Universității din București, București.
- Lazăr, F. & Grigoraș, V. (2013). "Protecția socială" în Preda, M; Buzducea, D.; Fărcășanu, D.; Grigoraș, V; Lazăr, F. Rentea, G-C. (2013) *Analiza situației copilului din Romania*, Vanemonde, București, pp.55-92.
- Legea nr. 466/2004 din 4 noiembrie 2004 privind Statutul asistentului social. Publicat în: Monitorul Oficial, Partea I nr. 1088 din 23/11/2004.
- Lege nr. 272/2004 din 21/06/2004. Publicat în: Monitorul Oficial, Partea I nr. 557 din 23/06/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului
- Livadă-Cadeschi L. (2001). "De la milă la filantropie. Instituții de asistare a săracilor din Țara Românească și Moldova în secolul al XVIII-lea", Nemira, București.
- Livadă-Cadeschi L. (2002). "Săracii din Țările Române la începuturile timpurilor moderne", în Livadă-Cadeschi L (coord.), *Sărăcie și asistență socială în spațiul românesc (sec. XVIII-XX)*, Relink, New Europe College, București, pp.11-60. Disponibil online la: <http://www.nec.ro/fundatia/nec/publications/saracie.pdf>.

- Mănoiu F, Epureanu V. (1996), *Asistența socială în România*, All, București.
- McCormack, J. (2001). "How many social workers now? A review of census and other data". *Australian Social Work*, 54(3), pp. 63–72.
- Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV)&SERA România (2013) *Studiu concludiv bazat pe evaluarea la nivel național a DGASPC, SPAS și a altor instituții și organizații implicate în sistemul de protecție a copilului*. Disponibil online:
<http://www.copii.ro/files2/Raport%20final%20studiu%20conclusiv.pdf>
- Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV) (2014) *Proiect de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei (2014-2020) – Anexa 1*. Disponibil la:
<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/proiecte-in-dezbatere/3654-2014-12-29-proiecthg-incluziunesociala>
- Neagoe, A. (2013). "Ethical dilemmas of the social work professional in a (post-)secular society, with special reference to the Christian social worker". *International Social Work*, 56(3), pp. 310–325.
- Ordinul nr. 756/276 din 12 iulie 2005 privind coordonarea activităților de prevenire a abandonului în unitățile sanitare care au în structură secții de nou-născuți și/sau de pediatrie. Publicat în: Monitorul Oficial Nr. 693 din 2 august 2005.
- Preda, R. (2012) "Theology – Social Work. The Arguments of the Specialization and the Necessity of the Profession". *STUDIA UBB THEOL. ORTH.*, Vol. 57 (2012), No. 1, pp. 215 – 238.
- Rothstein, B. (1998). *Just Institutions Matter: The Moral and Political Logic of the Universal Welfare State*. Cambridge University Press.

- Schilling, R., Morrish, J. N., & Liu, G. (2008). "Demographic Trends in Social Work over a Quarter-Century in an Increasingly Female Profession". *Social Work*, 53(2), pp. 103–14.
- Smith, D. B., & Shields, J. (2012). "Factors Related to Social Service Workers' Job Satisfaction: Revisiting Herzberg's Motivation to Work". *Administration in Social Work*, 37(2), pp. 189–198.
- Wermeling, L., Hunn, V., & McLendon, T. (2013). "Social Work Education's Effect on Retention". *Journal of Social Work Education*, 49(2), pp. 222–234.
- Whitaker, T. (2012). "Professional Social Workers in the Child Welfare Workforce: Findings from NASW". *Journal of Family Strengths*, 12(1), pp.1-13. Disponibil online la:
<http://digitalcommons.library.tmc.edu/jfs/vol12/iss1/8>
- Whitaker, T., Weismiller, T., Clark, E. J., & Wilson, M. (2006). *Assuring the sufficiency of a frontline workforce: A national study of licensed social workers (Special report: Social work services for children & families)*. Washington, DC: NASW Press.
- Zamfir E. (2006), "Dezvoltarea sistemului de asistență socială: un proces istoric dificil", în Zamfir C., Stoica L., *O nouă provocare: dezvoltarea socială*, Iași, Polirom, pp.197-216.